

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ODJELJENJE ZA PLATNE SUSTAVE
SLUŽBA ZA NADGLEDANJE I RAZVOJ PLATNIH SUSTAVA

Kartičarstvo u BiH u 2023. godini

Sarajevo, 26.03.2024. godine

Sadržaj

1. Uvod.....	3
2. Broj aktivnih kartica	3
3. Zastupljenost prema vrsti kartice	4
4. Promet karticama	4
5. Broj transakcija i visina prosječne transakcije kartica	8
6. Prosječan promet po kartici.....	9
7. Zastupljenost prema brendovima	10
8. Vodeći brendovi u kartičarstvu po vrijednosti transakcija.....	11
9. Realizacija karticama bh. banaka u inozemstvu	12
10. Realizacija inozemnih kartica u BiH	14
11. Korištenje kontaktnih/beskontaktnih kartica u BiH.....	16
12. ATM i POS uređaji	17
13. Prihvat kartica	20

1. Uvod

Izvešće „Kartičarstvo u BiH u 2023. godini“ kao redovno godišnje izvješće o kartičnom poslovanju u Bosni i Hercegovini (dalje: BiH) je rađen na osnovu podataka prikupljenih od 22 banke u BiH.

2. Broj aktivnih kartica

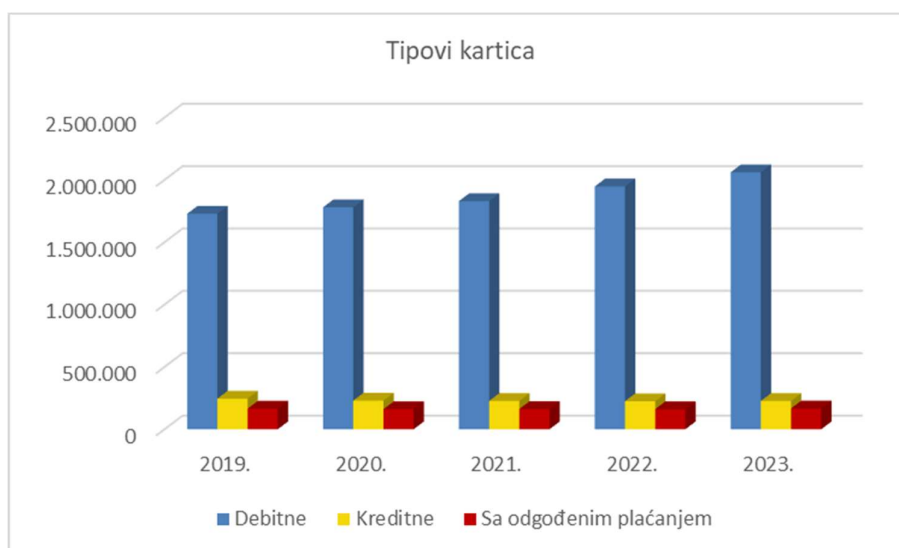
Kartice svojim klijentima izdaju 21 banka u BiH. U pitanju su globalni brendovi: MasterCard, Visa, American Express i Diners, dok samo jedna banka – KIB d.d. Velika Kladuša nudi jedinu domaću karticu – Bamcard. Ukupan broj aktivnih kartica na kraju 2023. godine je iznosio 2.454.350, za razliku od 2022. godine kada je bilo 2.333.131, te je agregatno posmatrano, u 2023. godini povećan broj aktivnih kartica za 121.219 u odnosu na 2022. godinu.

3. Zastupljenost prema vrsti kartice

Vrste kartica			
Godina	Debitne	Kreditne	Sa odgođenim plaćanjem
2019.	1.728.040	245.573	164.991
2020.	1.779.750	229.542	161.264
2021.	1.829.734	226.876	162.319
2022.	1.947.045	224.841	161.245
2023.	2.060.802	226.673	166.875

Najzastupljenije su debitne kartice, kao što je prikazano na sljedećem grafikonu:

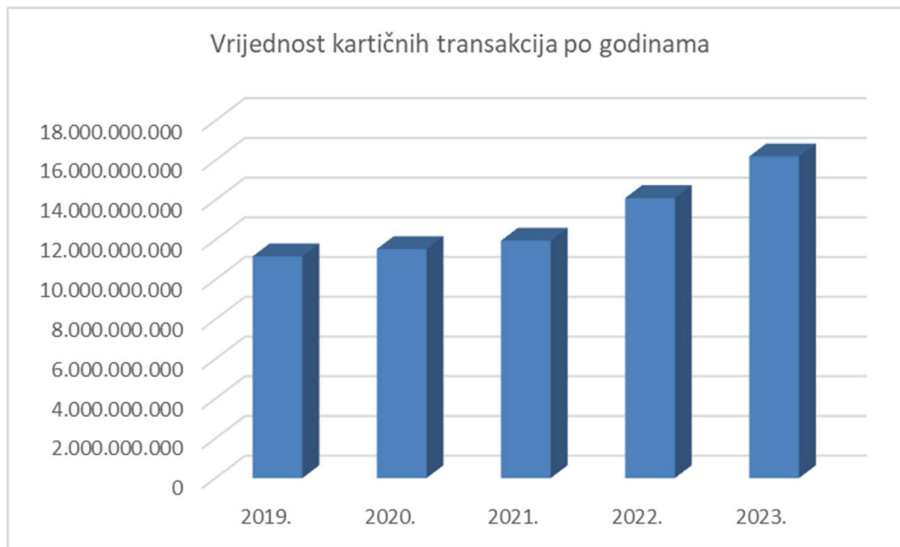

4. Promet karticama

U 2023. godini je karticama, u zemlji i inozemstvu, realizirano transakcija u vrijednosti od 16.196.923.326 KM. Godine 2022. realizirana vrijednost transakcija je bila 14.103.186.627 KM, što znači da je došlo do povećanja vrijednosti transakcija u iznosu od 2.093.736.699 KM.

Počevši od 2019. godine, u izvještaj su obuhvaćene i kartične transakcije obavljene putem interneta.

Vrijednost kartičnih transakcija po godinama					
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Vrijednost transakcija	11.166.890.301	11.535.123.080	11.957.151.297	14.103.186.627	16.196.923.326
Razlika u odnosu na prethodnu godinu	879.931.637	368.232.779	422.028.217	2.146.035.330	2.093.736.699

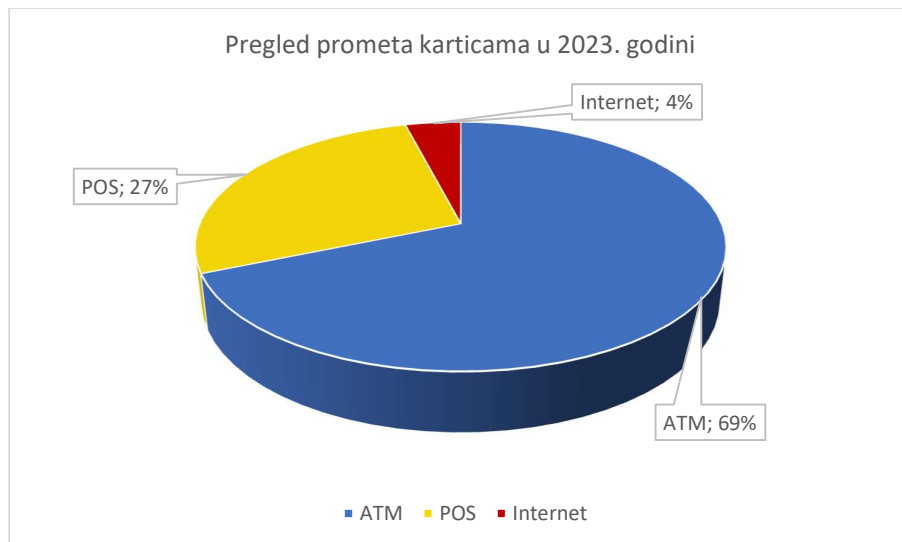
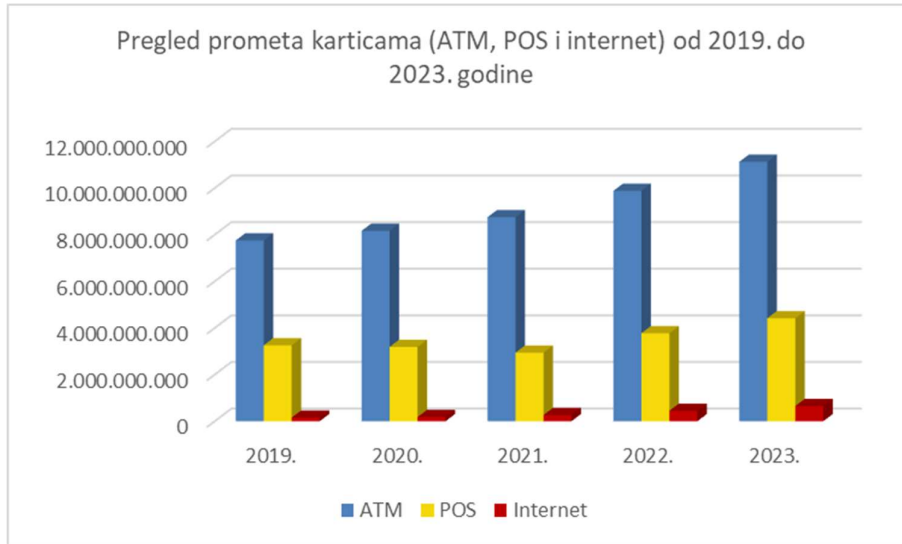

Struktura potrošnje (ATM, POS i internet) u iznosu od 16.196.923.326 KM je sljedeća:

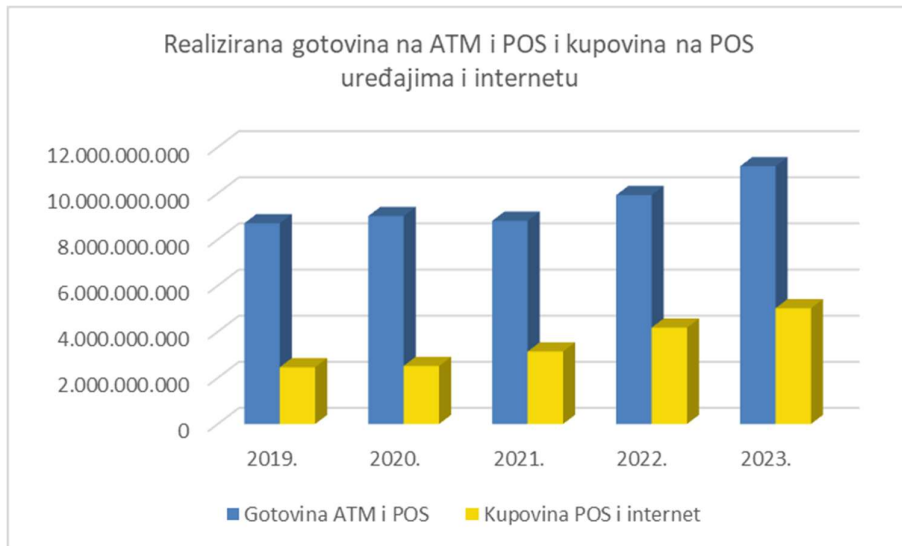
- putem ATM aparata podignuto je, što u zemlji što u inozemstvu, gotovine u iznosu od 11.128.235.321 KM (2022. godine taj je iznos bio manji i iznosio je 9.882.238.115 KM),
- na POS aparatima je realizirano 4.416.964.391 KM (2022. godine taj iznos je bio manji i iznosio je 3.772.743.903 KM)
- putem interneta realizirano je 651.723.614 KM. (2022. godine taj je iznos bio manji i iznosio je 448.204.608 KM).

U postocima na ATM aparatima je realizirano 69% vrijednosti, putem POS uređaja 27%, dok je putem interneta realizirano 4% vrijednosti kartičnih transakcija.

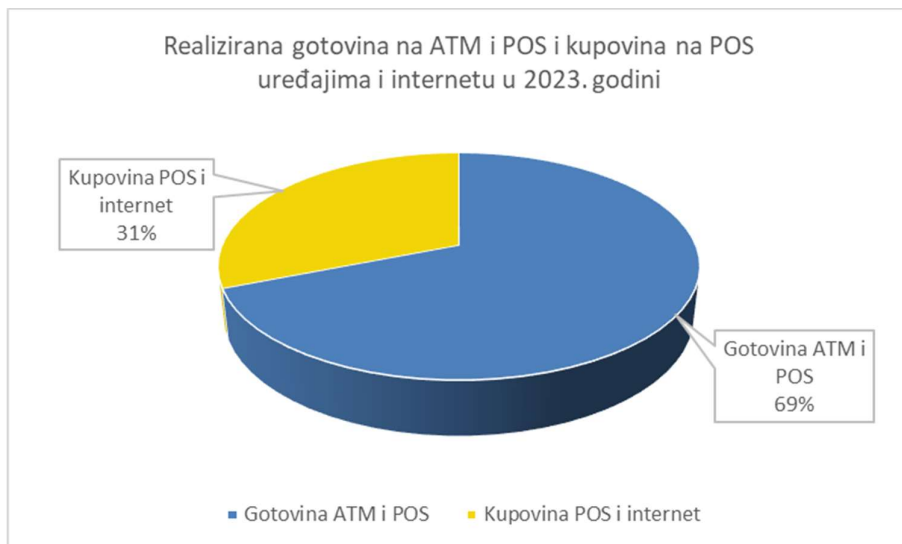
Pregled prometa karticama (ATM, POS i internet) od 2019. do 2023. godine					
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
ATM	7.752.955.054	8.165.945.556	8.750.565.618	9.882.238.115	11.128.235.321
POS	3.256.522.942	3.188.540.041	2.941.546.480	3.772.743.903	4.416.964.391
Internet	157.412.304	180.637.483	265.039.199	448.204.608	651.723.614
Ukupno	11.166.890.301	11.535.123.080	11.957.151.297	14.103.186.627	16.196.923.326
Razlika u odnosu na prethodnu godinu	879.931.637	368.232.779	422.028.217	2.146.035.330	2.093.736.699

Realizirana gotovina na ATM i POS i kupovina na POS uređajima i internetu			
Godina	Gotovina ATM i POS	Kupovina POS i internet	Ukupno
2019.	8.704.171.225	2.462.719.076	11.166.890.301
2020.	9.016.265.306	2.518.857.773	11.535.123.080
2021.	8.811.546.958	3.145.604.339	11.957.151.297
2022.	9.924.768.431	4.178.418.196	14.103.186.627
2023.	11.176.627.520	5.020.295.805	16.196.923.326

U 2023. godini postotak realizirane gotovine na ATM i POS uređajima je iznosio 69%, a vrijednost roba i usluga je iznosila 31% od ukupnog prometa putem kartica, za razliku od 2022. godine kada je postotak realizirane gotovine na ATM i POS uređajima iznosio 70%, a vrijednost roba i usluga je iznosila 30% od ukupnog prometa putem kartica.

U 2023. godini postotak realiziranog prometa karticama na internetu u zemlji je iznosio 37%, a u inozemstvu 63% od ukupnog prometa karticama na internetu, za razliku od 2022. godine kada je postotak realiziranog prometa karticama na internetu u zemlji iznosio 29%, a u inozemstvu 71% od ukupnog prometa karticama na internetu.

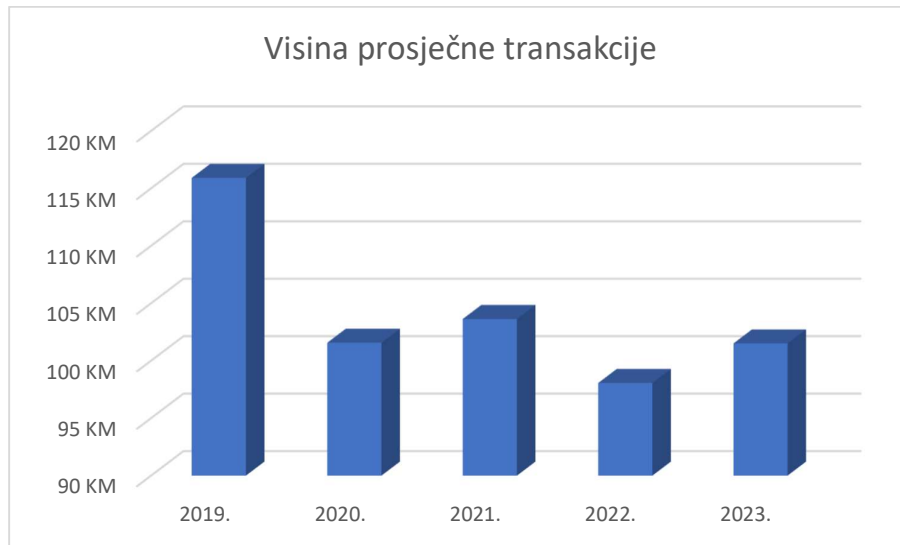
Promet karticama na internetu			
Godina	U zemlji	U inozemstvu	Ukupno
2020.	53.192.290	127.445.193	180.637.483
2021.	93.145.912	171.893.287	265.039.199
2022.	128.319.611	319.884.997	448.204.608
2023.	242.758.773	408.964.841	651.723.614

5. Broj transakcija i visina prosječne transakcije kartica

U 2023. godini ukupan broj transakcija je bio 159.566.461 i veći je u odnosu na 2022. godinu kada je iznosio 143.812.765. Prosječna vrijednost jedne transakcije bila je 102 KM u 2023. godini i veća je u odnosu na 2022. godinu za 4 KM.

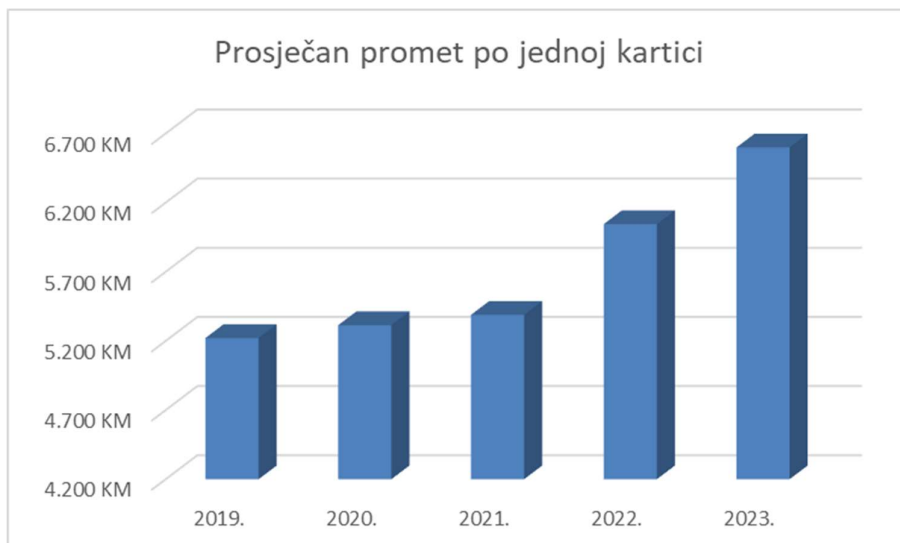
Visina prosječne transakcije za protekle godine					
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Vrijednost transakcija	11.166.890.301	11.535.123.080	11.957.151.297	14.103.186.627	16.196.923.326
Broj transakcija	96.338.688	113.574.237	115.381.820	143.812.765	159.566.461
Visina prosječne transakcije	116 KM	102 KM	104 KM	98 KM	102 KM
Razlika u odnosu na prethodnu godinu	-3 KM	-14 KM	2 KM	-6 KM	4 KM

6. Prosječan promet po kartici

Prosječan godišnji promet po jednoj kartici u 2023. godini iznosio 6.599 KM, za razliku od 2022. godine kada je bio manji i iznosio je 6.045 KM. Dakle, zabilježeno je povećanje u visini od 554 KM.

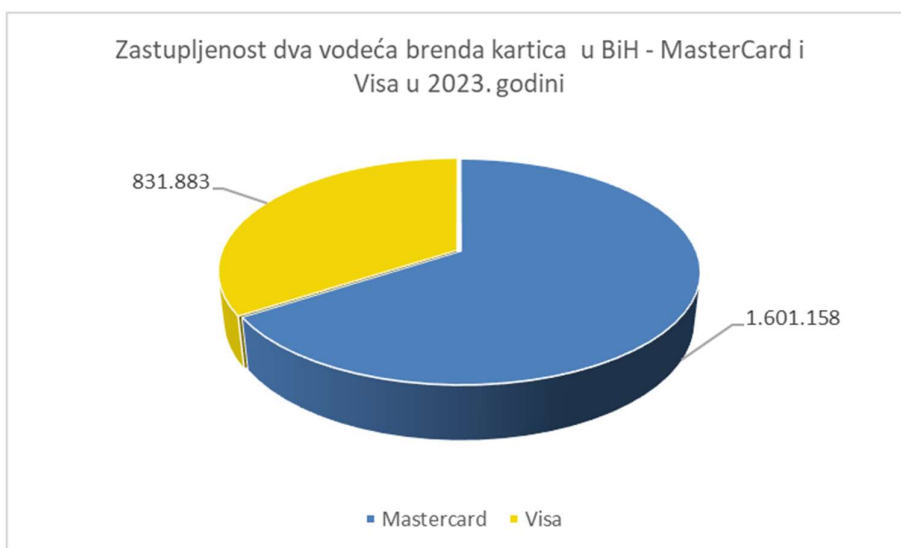
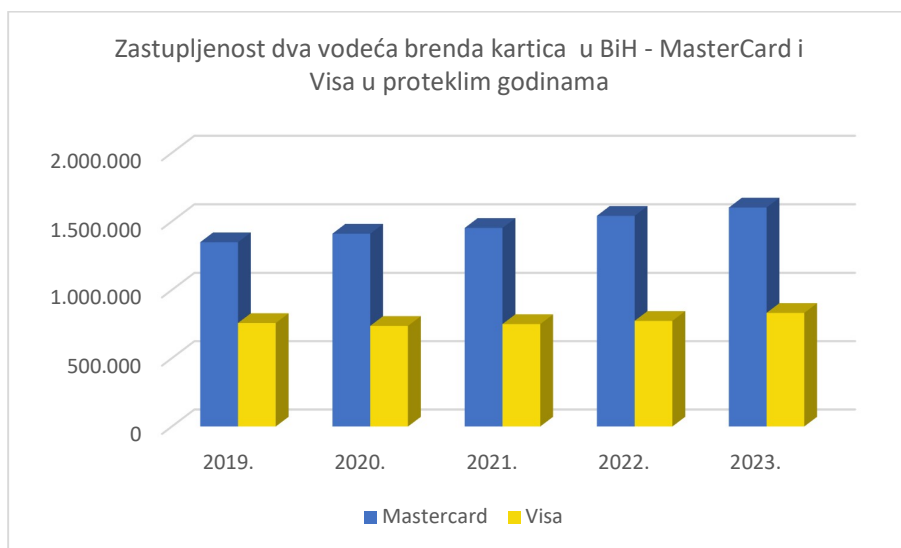
Prosječan promet po jednoj kartici za protekle godine					
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Broj kartica	2.138.604	2.170.556	2.218.929	2.333.131	2.454.350
Prosječan promet po kartici	5.222 KM	5.314 KM	5.389 KM	6.045 KM	6.599 KM
Razlika u odnosu na prethodnu godinu	445 KM	92 KM	75 KM	656 KM	554 KM

7. Zastupljenost prema brendovima

U BiH, shodno aktivnim karticama, zastupljenost prema brendovima u razdoblju od 2019. godine do 2023. godine je kao u narednoj tabeli:

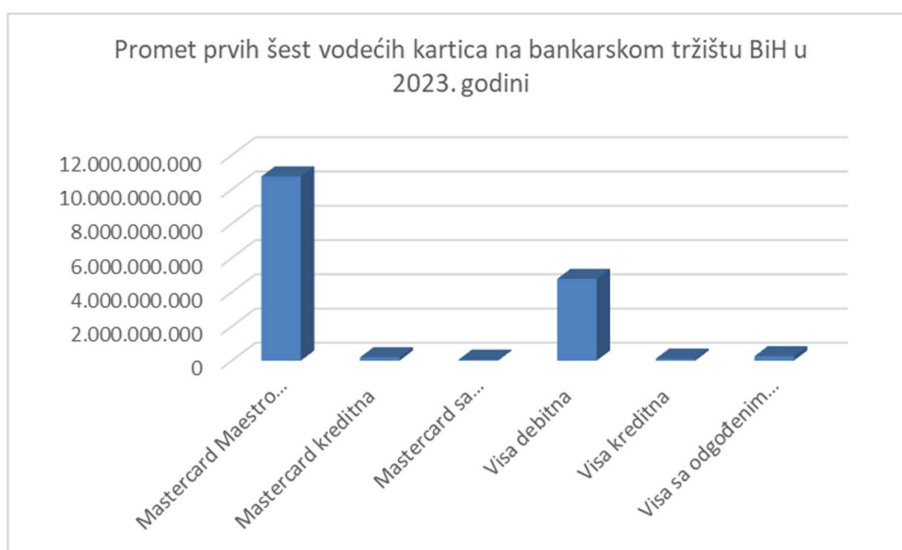
Zastupljenost kartica u BiH prema brendovima						
Godina	Mastercard	Visa	Diners	American	BamCard	Ukupno
2019.	1.348.275	757.775	12.970	7.304	12.280	2.138.604
2020.	1.410.718	736.947	6.324	6.901	9.666	2.170.556
2021.	1.452.272	749.874	30	6.382	10.371	2.218.929
2022.	1.541.267	773.691	1.299	5.984	10.890	2.333.131
2023.	1.601.158	831.883	1.674	5.682	13.953	2.454.350

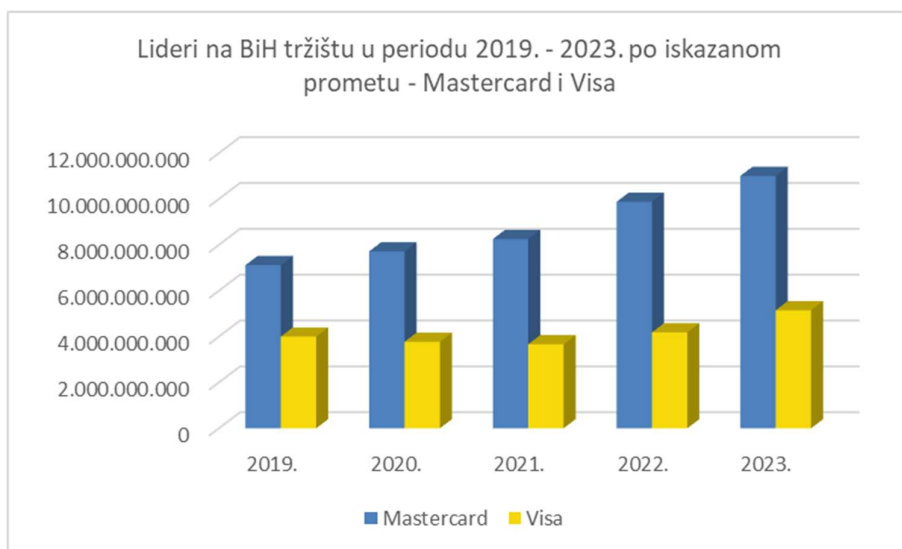
8. Vodeći brendovi u kartičarstvu po vrijednosti transakcija

Najveći iskazani promet u protekloj godini zabilježila je Maestro debitna kartica s prometom od 10.753.353.919 KM. Slijedi je Visa debitna s prometom od 4.773.909.932 KM.

Promet prvih šest vodećih kartica na bankarskom tržištu BiH od 2019. do 2023. godine						
	Mastercard Maestro debitna	Mastercard kreditna	Mastercard sa odgođenim plaćanjem	Visa debitna	Visa kreditna	Visa sa odgođenim plaćanjem
2019.	6.845.807.873	194.622.698	74.001.263	3.601.551.407	98.761.613	299.088.287
2020.	7.499.312.977	127.874.232	89.012.602	3.431.551.015	84.894.231	256.697.902
2021.	8.007.677.837	157.897.932	88.559.050	3.321.604.056	70.135.492	274.413.061
2022.	9.604.107.758	173.587.993	99.537.612	3.828.458.079	85.581.743	270.474.836
2023.	10.753.353.919	192.716.844	58.738.011	4.773.909.932	117.612.816	255.884.000

Lideri na tržištu BiH u periodu 2019. - 2023. po iskazanom ukupnom prometu kartica u KM		
Godina	Mastercard	Visa
2019.	7.114.431.834	3.999.401.306
2020.	7.716.199.811	3.773.143.149
2021.	8.254.134.819	3.666.152.609
2022.	9.877.233.362	4.184.514.659
2023.	11.004.808.774	5.147.406.748

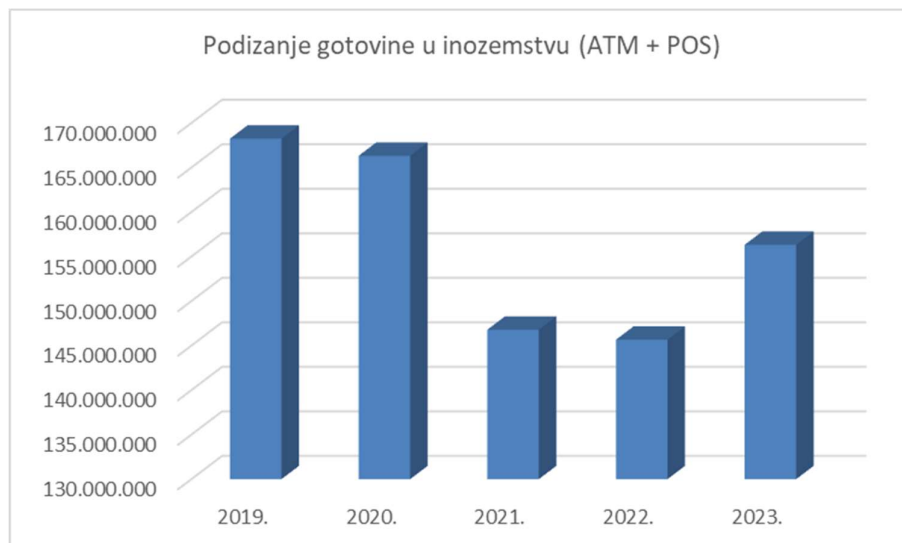
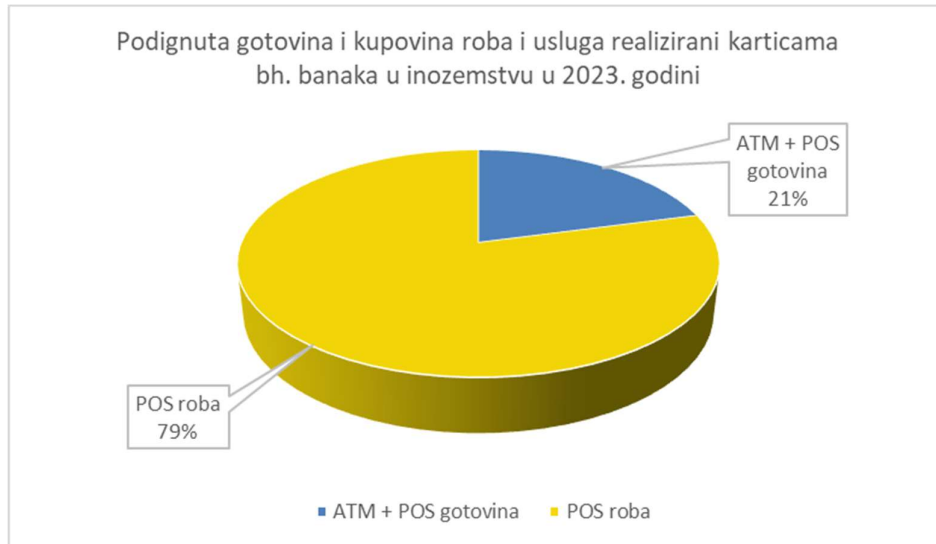

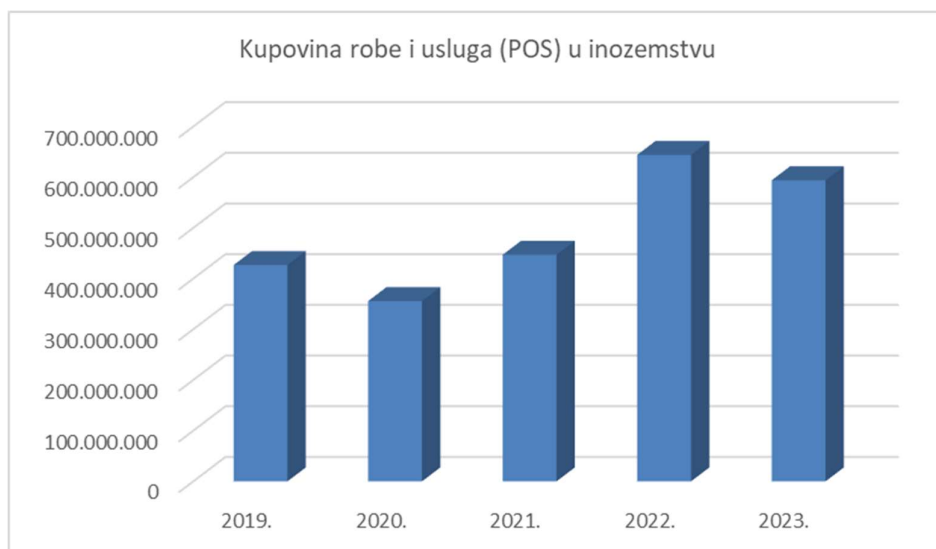
9. Realizacija karticama bh. banaka u inozemstvu

Realizirana vrijednost u inozemstvu kartica izdatih u bh. bankama po godinama (u KM)							
Godina	POS gotovina	ATM	Podizanje gotovine - ATM i POS banaka	%	Kupovina robe i usluga - POS	%	Ukupno
2019.	2.975.777	165.271.808	168.247.586	28,27%	426.812.356	71,73%	595.059.942
2020.	4.041.415	162.279.307	166.320.722	31,86%	355.723.272	68,14%	522.043.994
2021.	3.398.472	143.387.033	146.785.505	24,72%	447.042.610	75,28%	593.828.115
2022.	2.812.344	142.854.419	145.666.763	18,44%	644.075.385	81,56%	789.742.148
2023.	2.962.436	153.359.846	156.322.282	20,83%	594.015.396	79,17%	750.337.678

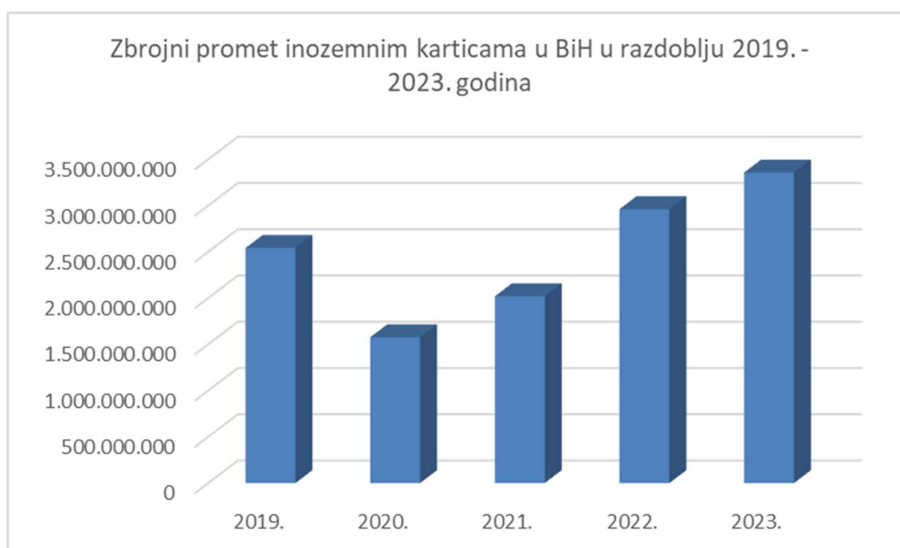
U 2023. godini, na ATM i POS uređajima banaka u inozemstvu, vlasnici kartica izdatih u BiH realizirali su transakcije u vrijednosti od 750.337.678 KM, a tijekom 2022. godine 789.742.148 KM. Sumarno gledajući, ukupno realizirana vrijednost transakcija je manja za 39.404.470 KM. Od tog iznosa, na ATM i POS uređajima je podignuto gotovog novca 156.322.282 KM (tijekom 2022. godine 146.666.763 KM), a robe i usluga na POS uređajima je realizirano u vrijednosti od 594.015.396 KM (tijekom 2022. godine 644.075.385 KM).

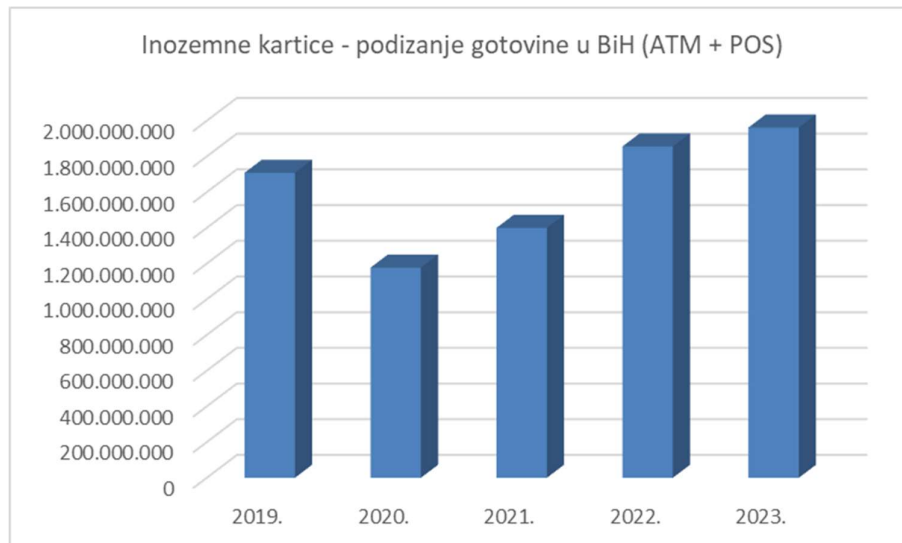
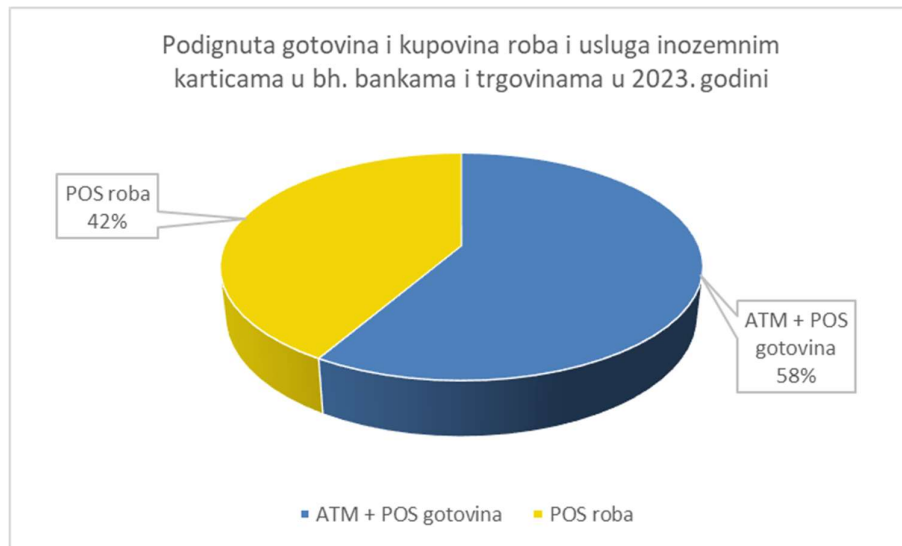

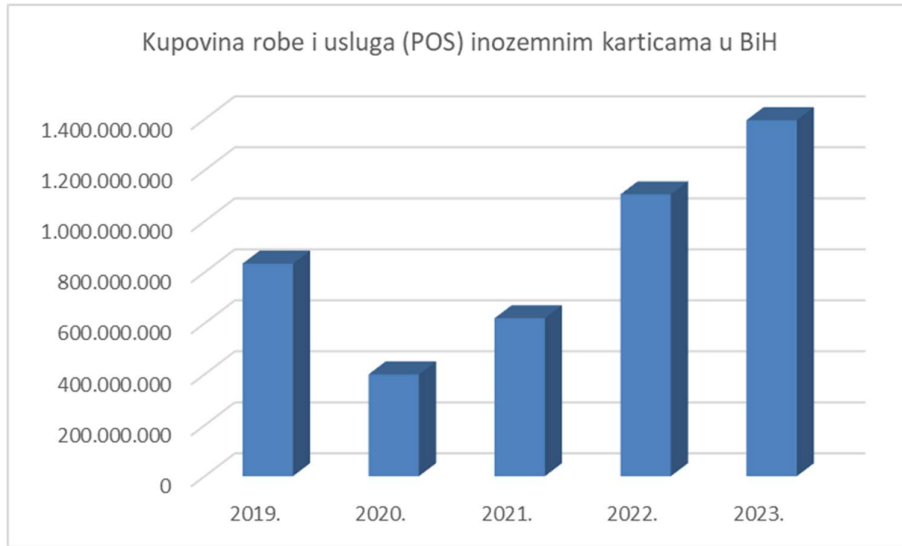
10. Realizacija inozemnih kartica u BiH

Realizirana vrijednost inozemnih kartica u bh. bankama i trgovinama po godinama (u KM)							
Godina	POS gotovina	ATM	Podizanje gotovine - ATM i POS banaka	%	Kupovina robe i usluga - POS	%	Ukupno
2019.	59.669.825	1.648.828.037	1.708.497.862	67,21%	833.542.794	32,79%	2.542.040.656
2020.	59.678.441	1.117.563.906	1.177.242.347	74,67%	399.316.410	25,33%	1.576.558.757
2021.	39.277.265	1.360.672.289	1.399.949.554	69,33%	619.347.169	30,67%	2.019.296.723
2022.	62.986.827	1.793.072.843	1.856.059.670	62,68%	1.105.074.657	37,32%	2.961.134.328
2023.	28.671.109	1.933.339.420	1.962.010.529	58,43%	1.395.970.782	41,57%	3.357.981.311

Karticama izdanim u inozemstvu na ATM i POS uređajima bh. banaka u 2023. godini realizirana je vrijednost transakcija 3.357.981.311 KM (tijekom 2022. godine 2.961.134.328 KM). Od ovog iznosa preko ATM i POS uređaja dignuto je gotovine u iznosu od 1.962.010.529KM (tijekom 2022. godine 1.856.059.670 KM). Robe i usluga preko POS uređaja je realizirano u vrijednosti od 1.395.970.782 KM (2022. godine 1.105.074.657 KM).

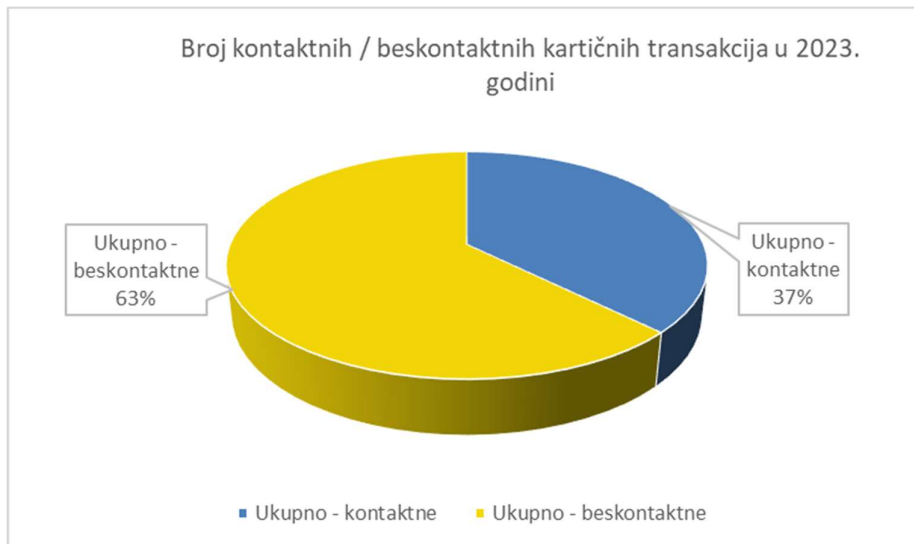

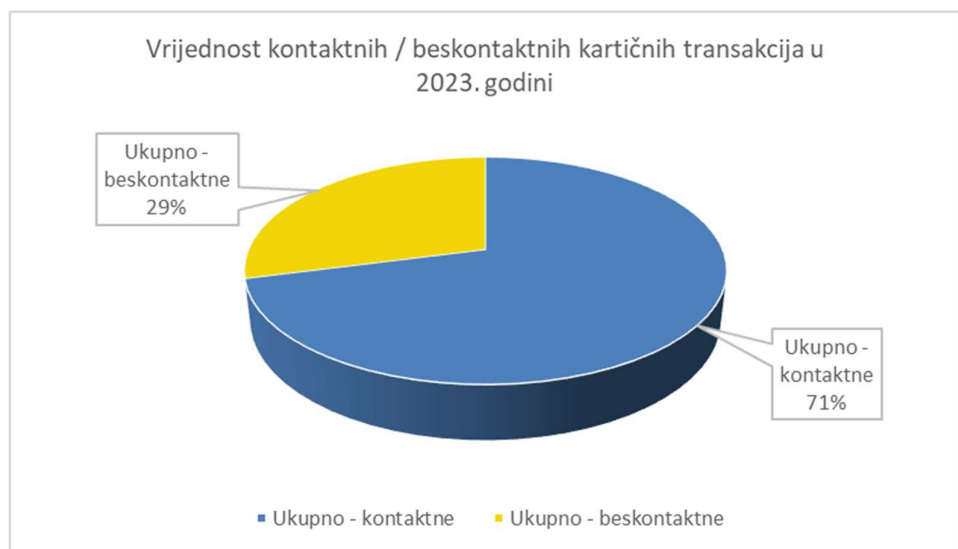
11. Korištenje kontaktnih/beskontaktnih kartica u BiH

U postotcima iskazano, u ukupnom broju kartičnih transakcija 37% je realizirano kontaktnih transakcija, naspram 63% beskontaktnih transakcija.

Broj kontaktnih/beskontaktnih kartičnih transakcija u 2023. godini		
Ukupno - kontaktne	Ukupno - beskontaktnje	Ukupno
37%	63%	100%

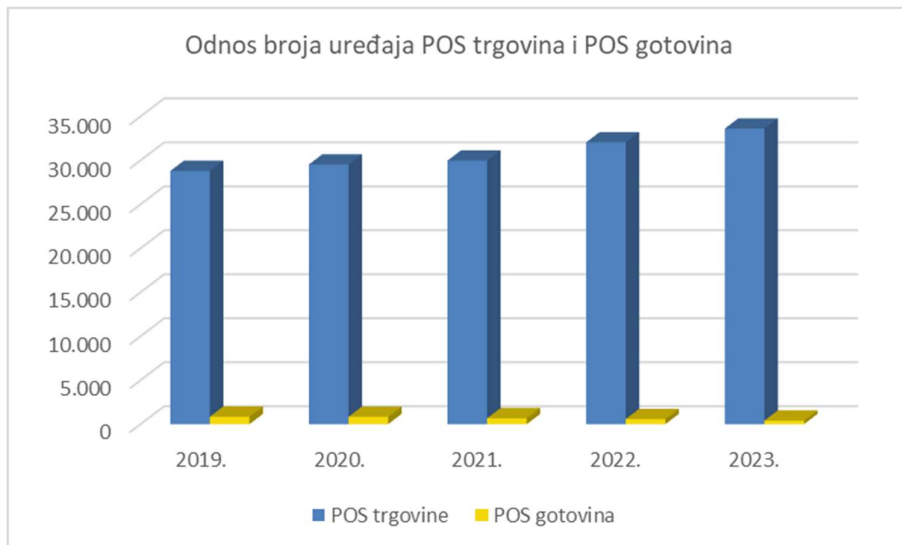
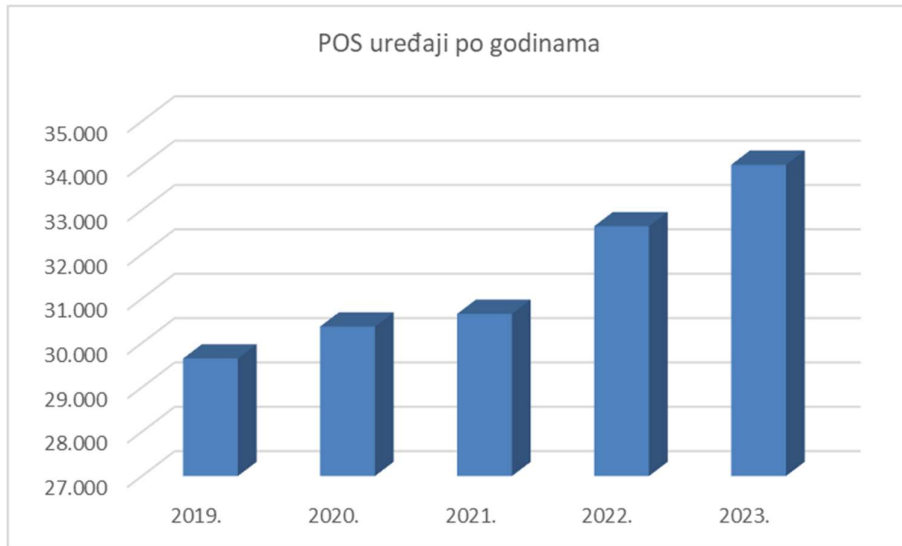
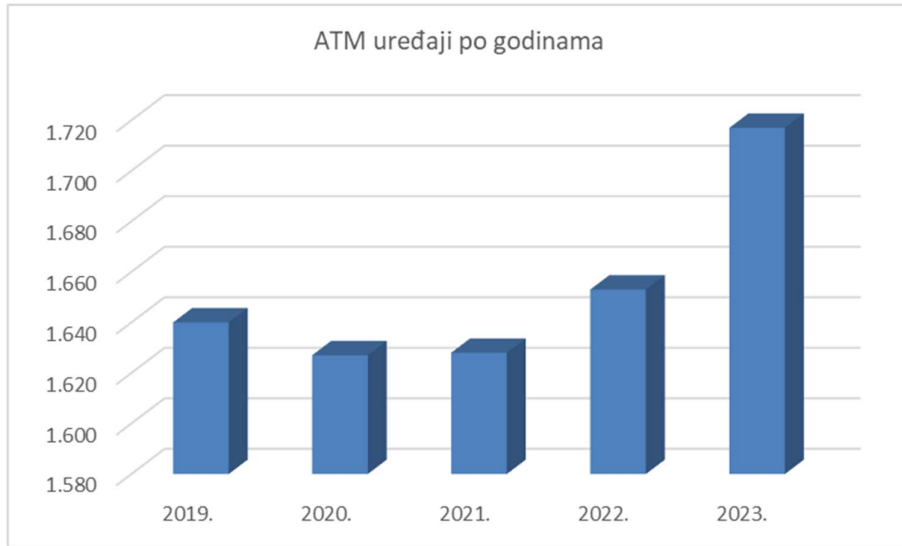
Vrijednost kontaktnih/beskontaktnih kartičnih transakcija u 2023. godini		
Ukupno - kontaktne	Ukupno - beskontaktno	Ukupno
71%	29%	100%

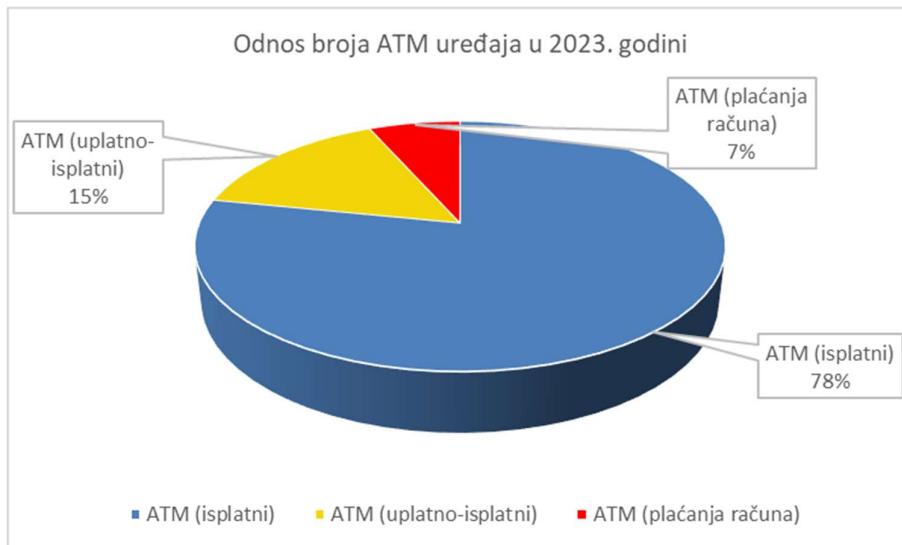

12. ATM i POS uređaji

Banke konstantno rade na uvođenju u ponudu većeg broja ATM i/ili POS uređaja. U protekloj godini bilo je instaliranih ukupno 1.717 ATM uređaja (prethodne 2022. godine 1.653) i 34.019 POS uređaja (2022. godine 32.633). Od ukupnog broja instaliranih POS uređaja, 33.614 je instalirano u trgovinama i 405 na šalterima banaka.

Broj instaliranih ATM i POS uređaja u BiH								
Godina	ATM (ispllatni)	ATM (uplatno-ispllatni)	ATM (plaćanja računa)	Ukupno ATM	POS trgovine	POS gotovina	Ukupno POS	Ukupno ATM i POS
2019.	1.430	177	33	1.640	28.796	854	29.650	31.290
2020.	1.390	194	43	1.627	29.534	837	30.371	31.998
2021.	1.334	230	64	1.628	29.977	680	30.657	32.285
2022.	1.324	235	94	1.653	32.047	586	32.633	34.286
2023.	1.342	261	114	1.717	33.614	405	34.019	35.736

13. Prihvat kartica

U narednoj tablici dajemo prikaz broja banaka koji prihvataju određene brendove kartica na svojim ATM uređajima i POS aparatima sa stanjem na dan 31.12.2023. godine:

Kartični brend	ATM	POS
Mastercard Maestro debitna	16	10
Mastercard kreditna	15	10
Mastercard sa odgođenim plaćanjem	14	10
Visa debitna	19	12
Visa kreditna	19	12
Visa sa odgođenim plaćanjem	15	11
Diners kreditna	3	5
Diners sa odgođenim plaćanjem	3	5
American kreditna	3	4
American sa odgođenim plaćanjem	3	4
BamCard debitna	4	1
BamCard kreditna	3	1
China UnionPay	2	1